

בנצחהש"ת

גליון
**דרך
אמונה**

פנינים יקרים על פרשת השבוע
מלוקט משיחותיו של
הרה"צ רבי
מאיר איתמר רוזנבוים
שליט"א

מקץ

גליון רט"ו

לשמיעת השיעורים בכל שבוע
על הטלפון נא להתקשר
למערכת 'דרך אמונה'

בארה"ב 718-298-3717 ולהקיש 1
בארץ ישראל 072-278-6444 ולהקיש 1
בענגלאנד 0203-874-6800 ולהקיש 1

מכון 'דרך אמונה'

הרוצה לקבל את הגליון בכל שבוע באימייל
נא לשלוח אימייל לאדרעסס 3875060@gmail.com
ולכתוב שם המבקש ואימייל אדרעסס שלו. ואי"ה נוספו לרשימת המקבלים

להארות והערות יכולים להתקשר לאחד ממספרי הטלפון של מערכת דרך אמונה הנ"ל
ולהשאיר הודעה על מספר 9 ובלי"נ נתקשר בחזרה אי"ה

מקץ

בטחון

כפי רצונו בהכרח תסובב הישועה * ללמוד מידת הבטחון מקטן שנולד * אין החריצות מועילה * הבוטח מקבל יותר מכפי מעשיו * לפקוח עיניים ולראות * לעמוד בנסיון ויקבל משמים * בכח הבטחון להמשיך שפע לכל העולם * במחשבתו בטח בה' * ניצול מכל צרה * הבטחון מגלה הטובה המכוסה * הפרנסה תלוי כפי המעשים * כפי הבטחון נמשכים הניסים * חובת ההשתדלות מדרכי הבטחון * בטחון מפתח הפרנסה * חנוכה עת רצון לבטחון ולהמשיך ניסים מעל הטבע * אין דבר בעולם ללא תכלית * הלך בבטחון אל פרעה כפי הכנעתו כך עלה למעלה * לאחוז בהרהור תשובה לבוא לתשובה שלימה * המחשיב עצמו כחמור זוכה לרוח אלקים

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וַהֲנֵה עִמָּד עַל הַיָּאָר

(מא, א).

כפי רצונו בהכרח תסובב הישועה

אִתָּא במדרש רבה (פמ, ב) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו (תהלים מ, ה), זה יוסף, ולא פנה אל רהבים, שעל ידי שאמר לשר המשקים (בראשית מ, יד) כי אם זכרתני והזכרתני, נתוספו לו ב' שנים.

שפיר התרעמו עליו שמעה לתלות טובתו בשר המשקים, והראה לדעת כי אין מעצור להושיע ע"י סיבה אחרת ג"כ, אמנם כאשר בעינים רואים דבאמת סיבת ישועתו היתה ע"י שר המשקים, א"כ מנא ליה לחז"ל ליחס השתדלות זו ליוסף כחסרון בטחון, וזה קושיא עצומה.

בספר רשפיה רשפי אש להרה"ק ר' פייביל מגריצא זי"ע כתב, הנה דברי המדרש תמוה מאוד, דלכאורה קשה על חז"ל מה ראו על ככה להחשיב את יוסף כחסרון מידת הבטחון, והלא ידוע דאף שהקב"ה הוא אדון המושיע, מכל מקום צריך להיות איזה סיבה להמשיך על ידה את הישועה, ובשלמא אם ראו חז"ל שישועתו של יוסף באה ע"י סיבה אחרת,

אמנם דבר ה' אמת היה בפיהם של חז"ל, שלא אמרו כלל שיוסף תלה בטחונו בשר המשקים, אדרבה אמרו 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף', כי בודאי בטח ביוצרו שישלח לו הישועה, ואם שראה בחכמתו כי ישועתו תסובב ע"י שר המשקים, זה אינו בכלל חסרון בטחון, כי מוכרח להיות איזה סיבה, וכאן באמת היה שר המשקים הסיבה.

שלא בטובתו הוכרח להזכירו לסבב ישועתו.

הרי לנו כלל גדול במדת הבטחון, להאמין ולבטוח שכל דבר העולה ברצונו ית' מוכרח להתקיים, ואין שום מחיצה יכול לעכב על ידה, אפילו לבו האכזרי של הגוי יתהפך לטובה, אם רצונו של הקב"ה שהוא יעשה לו הטובה, ואינו צריך לבקש מאתו כלל, כמו שמצינו אצל יוסף שחטא כאשר ביקש טובתו של שר המשקים, שלא היה לו לבקש ממנו, כי בהכרח היה מסייע בידו אפילו בלי אומר וכלי דברים.

ובענין זה דיבר בקדשו הרה"ק מאיובצא זי"ע בספרו מי השילוח, על דברי הגמרא (ראש השנה כו, ב) לא הוו ידעי רבנן מאי (תהלים נה, כג) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, אמר רבה בר בר חנה יומא חד הוה אזלינא בהדי ההוא טייעא, הוה דרינא טונא, ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי (החכמים לא הבינו פירוש תיבת 'יהבך', אמר רבה בר בר חנה יום אחד נתלויתי בדרך אל סוחר ערבי, אמר לי אותו הערבי טול 'יהבך' והשלך אותו על הגמל שלי, ומכך הבנתי ש'יהבך' פירושו 'משא', וכך הוא הביאור בפסוק, הקב"ה אומר לדוד השלך על ה' את עול דאנותך ובטח בו, שהוא ישאם במקומך). היינו שזאת ידעו ברור שזה הפסוק רומז שהאדם יהיה בוטח בה', אכן לא ידעו עד כמה יגיע מדת הבטחון, כי זאת ידעו, למשל ההולך בדרך ורואה עגלה של ישראל, וישראל מנהיג את העגלה, צריך לבטוח בה', שאם יהיה רצון השי"ת שהוא יסע על העגלה, בטח יאמר לו מנהיג העגלה:

אמנם יש כאן דבר עמוק, כי האמת היא כאשר רצון הבורא לשלוח הישועה לאדם אחד, או לשלוח ישועה להכלל על ידי איש, אין המצפה לישועה צריך להגיע כלל לרצון של האיש המסבב הישועה, דאפילו אם לא ירצה המסבב לעזור לו, בהכרח תבוא הישועה על ידו, כמו אם לא תרצה הריחים לטחון, בהכרח ידחק אותה המים (שכבימים מקדם היה הריחים נפעל בכח המים), וכמו כן אין אנו צריכים לרצון המסבב בעולם הזה, וכאשר רצון הבורא שתבוא הישועה על ידו, בהכרח על כל פנים תבוא.

וידוע כי ענין 'פנים' רומז על 'הפנימיות' שהיא 'הרצון' (עי' תניא פכ"ב), וזהו שאמרו חז"ל במדרש 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף', כי באמת יוסף שם מבטחו בהשי"ת, אמנם 'לא פנה' אל רהבים', כלומר שלא היה לו לפנות כלל לבקש רצון מאת שר המשקים, וזהו שאמרו 'על ידי שאמר וזכרתני והזכרתני' כלומר שביקש זאת ממנו, ועורר הרצון בקרבו, על ידי כן 'נתוספו לו', כי לא היה לו לבקש כלל, שאף אם לא ירצה להזכירו לסבב הישועה, בהכרח תסובב הישועה, וכן היה אח"כ באמת, כי שר המשקים לא רצה בשום אופן להזכירו, והתאפק מלפעול לטובתו 'מיט איזוענע קייטן', רק מחמת שראה שנפשו של פרעה מבקשת לצאת מפחד חלומו, היה ירא לנפשו שאם ימות יעמוד מלך אחר ואולי יעבירהו מאומנתו (בראשית רבה פט, ז), ע"כ

התינוק היורד לאויר העולם, אין לו שום דאגות של פרנסה ומחיה, שהרי הקב"ה מזמין לו את אכלו בעתו ובזמנו על ידי אמו, ומיד כשנולד ככרו בידו, כן יבטח בה', שהקב"ה זן ומפרנס כל בריותיו אשר ברא במידת החסד והרחמים, ולא יחסר לו מאומה.

אין החריצות מועילה

באלשיך הק' מבאר דברי המדרש הנ"ל, 'על ידי שאמר לשר המשקים כי אם זכרתי והזכרתני נתוספו לו ב' שנים', למה ניתוספו לו שנתיים ימים אלו, רק שבא ללמדנו דעת, **שלא יאמר איש שהחריצות מועילה**, כלומר שלא יתנאה אדם בקרכו כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, שלא החריצות הועילה לו, רק רצון ה'.

עוד כתב האלשיך הק' (ויקרא יג, א) במה שאמרו חז"ל (אבות ב, ב) 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ', דקאי על המון העם שמלאכתם עיקר, ולזה אמר 'עם דרך ארץ', כי דרכו דרך הארץ ולא דרך שמים, שהיא לטפל רק במעט מלאכה להרויח מזונו, כמו שאמר אחר כך 'וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה', ועל מי שתורתו אומנתו אמר שאין לו לסמוך על הגם הגלוי, אלא יעסוק מעט ויתברך, ולא יגרום לחילול השם, שיאמרו על העוסק בתורה כי ירעב ללחם, ואיה פירותיה בעולם הזה!?

שישב על העגלה! ולא צריך לבקש בעצמו ממנו, אך אם עכו"ם מנהיג העגלה, לא ידעו אם יגיע מדת הבטחון כל כך שלא לבקש גם מעכו"ם, כי יכול להיות שאין שייך בזה מדת בטחון, כי מחמת שעכו"ם יש לו אכזריות ואם לא יבקש ממנו זאת לא יקחנו על העגלה, וזאת הודיע להם רבה בר בר חנה שמדת בטחון תגיע כל כך שאפילו לעכו"ם לא יבקש, כי אם יהיה רצון השי"ת בזה, יאמר לו העכו"ם בעצמו שישב על העגלה וינהיגו.

למוד מידת הבטחון מקטן שנולד

הגה"ק ר' חיים פלאגי זצוק"ל בספרו תוכחת חיים, הקשה עוד בדברי המדרש הנ"ל, למה נענש שניתוספו לו שתי שנים דווקא לא פחות ולא יותר. ומבאר בהקדם דברי רבנו בחיי, דעיקר הבטחון שילמד האדם להיות בוטח בה', ממה שרואה שתיכף ליציאת הולד לאויר העולם, הקב"ה מזמין לו מזונו, להיות חלב בדדי אמו, ומזה ילמד להיות הבטחון שלם בהקב"ה, כי לא יחסר לחמו ומזמין לו מזונותיו. וכבר ידוע כי זמן ימי הנקה הם כ"ד חדשים שהם שתי שנים שלמים. והו' 'זיהי מקץ שנתים ימים', שיוסף קיבל עונשו 'שתי שנים' כפי שיעור זמן ימי הנקת החלב הוולד, אשר משם הוראה יוצא כי יש לו לאדם לבטוח בה', כי הוא המזמין לו מזונותיו בלתי שום סיבה.

למדנו מכאן דרך אמונה ובטחון בה', שיחשוב האדם לעצמו, כמו

(י) ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר מים (בראשית כא, יט), מכאן שהכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מן הכא ויפקח אלקים את עיניה ותלך ותמלא את החמת, היא אמרת מחוסרת אמונה היתה. וכתב בשם זקינו הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע, שהוכיח ממדרש זה, שכל דבר הנצרך לאדם מוכן ועומד לפניו תמיד, ורק שצריכין להיות לפקוח את העינים ולראות, ועל זה ביקש דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, יח) גל עיני ואביטת וגו'. והיינו שכל מחסור שיש לאדם הוא מחמת חסרון הבטחון, שרק יבטח בה' שיאיר הקב"ה את עיניו ויראה שהכל עומד ומוכן לפניו תמיד.

לעמוד בגסיון ויקבל משמים

בספר באר משה להרה"ק מאזורוב זי"ע (פרשת בשלח) מביא בשם הרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע, מעשה באחד שהחליט שלא יודקק לשום אדם אפילו אם חלילה יגווע ברעב, משום שרצה להתחזק בבטחון אמיתי שהשי"ת בלבדו יעזור לו, וכך נהג במשך תקופה קצרה, עד שפעם בלכתו בדרך נפל ארצה מאפיסת כוחות, ובשכבו ללא אונים שמע מרחוק קול עגלה נוסעת עם מחותנים ששתו משקה, ובירכו בקול רם זה את זה, ואף שלא רצה לבקש שיתנו לו מזון, בכל זאת התחיל להשתעל בקול שישמעו שיש כאן אדם, וכמוכן שהללו ריחמו עליו והחיו את נפשו, ואמר הרה"ק מלעלוב: חבל מאד, שאם לא היה עושה השתדלות זו של שיעול, היו נותנים לו מן

הרי לנו חובת ההשתדלות המועטה, שלא ירבה בהשתדלות יותר מן המידה, ובפרט שלא יתלה ויאמר שהחריצות הועילה לו להצליח במסחרו.

הבוטח מקבל יותר מכפי מעשיו

בספר קול מבשר מובא משמיה דהרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, שתיבת בטחון הוא מגזירת 'בטח', כי מי שבוטח וברור בעיניו בלי שום ספק שיהיה לו - נקרא 'בוטח', ומקדים תמיד בטחונו, ומהו באמת הבטחון, ולמה מובטח, הלא לא מגיע לאדם כלום מהבורא ית"ש?! רק הדבר להיפקד, שמי שחושב שהוא קצת ראוי, יש לו לירא שמא לא יתנו לו כלום יותר מכפי הראוי, אבל מי שיודע שאינו ראוי לכלום, ורק מקבל מתנת חנם שנותנין לו בחסד גמור, אם כן מובטח על הכל, כי אצלו ית"ש אין חילוק בין מעט לרב (כמו שהקב"ה יכול ליתן מעט שפע, יכול ליתן גם הרבה, שהרי אין חסר מאתו מאומה). דהיינו דכיון שהשפעתו אינו תלוי כפי מעשיו, ואינו נמדד בזכותו, רק בזכות בטחונו בהקב"ה מקבל מתנת חנם, הרי ההשפעה הוא בלי קצבה, מידו הרחבה והמלאה.

וכן כתב בספר העיקרים (מ"ד פרק מז) אם אינו ראוי מצד עצמו, מדרך הבטחון להמשיך חסד חנם על הבוטחים בה'.

לפקוח עינים ולראות

בספר שפת אמת (פרשת וירא שנת תרנ"ה) מביא דברי המדרש (בראשית רבה נג,

מבשל שיהיה בעל בטחון גדול כמוהו, וממילא לא יוכל לקיים את הדבר.

במחשבתו בטח בה'

בספר חסד לאברהם להרה"ק מראדאמסק זי"ע מבאר דברי המדרש רבה (פמ,

ב) ויהי מקץ שנתים ימים, הה"ד (משלי יד, כג) בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור, על ידי שאמר לשר המשקים זכרתני והזכרתני ניתוסף לו שתי שנים שנאמר ויהי מקץ וגו'. ובמדרש המובא בראש דברינו, אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהבים ושמי כזב, שעל ידי שאמר לשר המשקים כי אם זכרתני והזכרתני, נתוספו לו ב' שנים.

ומבאר, דהנה באמת יוסף היה לו בטחון בה', ולא פנה לשום דבר במחשבתו, רק דבר שפתים היה שיכניס הנס בטבע (במחשבתו בטח והאמין רק בה', ומה שדיבר בפיו לשר המשקים, לא היה מחמת שכמת בו, רק מחשפה ולחץ, להכניס את הנס בצורת הטבע), ומכל מקום בצדיק גדול כיוסף, אפילו שלא היה רק דבר שפתים בלבד, ובלבו ומחשבתו לא התכוון לזה, נחשב לו זאת לחסרון בטחון. דהנה אמונה היא סדר זרעים (שבת לא, א), ומבואר בירושלמי הביאור בזה, כמו האדם זורע תבואה, אפילו שהזרעים נרקבין באדמה, אבל יש לו אמונה בהשי"ת שיצמיחו, וזה נחשב ג"כ בכלל אמונה.

והנה איתא בגמרא (ברכות לה, ב) רבי שמעון בן יוחאי אומר, אפשר אדם חורש

משמים, כי העגלה ונוסעיה היו רק נסיון מהשטן לראות האם יעמוד במידת הבטחון.

בכה הבטחון להמשיך שפע לכל העולם

עוד מביא הבאר משה משמיה דהבעש"ט הקדוש זי"ע, שבגודל מדת הבטחון שלו מסוגל להאכיל את כל העולם, רק שאין לו מבשל שיוכל לבשל לכולם!

והרה"ק מקאזמיר זי"ע ביאר שיש בזה כוונה פנימית, על פי הכתוב (מלכים ב ד, מב - מד) ואיש בא מבעל שלישה יובא לאיש האלקים לחם בכיריים עשרים לחם שעורים וכרמל בצקלונו ויאמר תן לעם ויאכלו, ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש ויאמר תן לעם ויאכלו כי כה אמר ה' אכול והותר, ויתן לפניהם ויאכלו ויתירו כדבר ה'. ותמוה מאד, וכי אלישע לא ידע שלא יספיק למאה איש מה שהביא האיש מבעל שלישה? אלא בודאי אלישע בטח והאמין בה' שיספיק לכולם, משום שתיכנס הברכה במועט, אלא שמישרתו גיחזי קלקל בשאלתו מה אתן זה לפני מאה איש?! ולפיכך הוצרך אלישע לציווי חדש, וחזר ואמר: כה אמר ה' אכול והותר! כדי להמשיך השפעת הברכה מחדש!

ולאור אלו הדברים ממתיק כוונתו של הבעש"ט, שמצד מידת בטחונו, יכול להאכיל את כל העולם, אך אין לו

ניצול מכל צדה

בספר כד הקמח (ערך במחון) כתב, ובוטח בה' ישוגב מן הצרה בשכר הבטחון, אף על פי שהיתה הצרה ראויה לבוא עליו.

ובתולדות יעקב יוסף בפרשתינו, מביא בשם הבעש"ט הקדוש ז"ע, לפרש הכתוב (תהלים לב, י) הבוטח בה' חסד יסוכבנו, שאדם הבוטח בה' בטחון מושלם, מלאכי מעלה שומרים עליו בכל צעד ושעל, וכל המזיקים שבעולם אינם יכולים להזיקו.

וכן מובא בספר כתר שם טוב בשם הבעש"ט הקדוש, דמי שיש לו מדת הבטחון בהש"ת באמת, אפילו אם נגזר עליו ח"ו כמה גזירות רעות, אי אפשר למדת הדין לשלוט עליו, והוא בדוק.

הבטחון מגלה הטובה המכוסה

בספר פתגמין קדישין (אות ג) מביא אריכות נפלאה בענין הבטחון בשם הבעש"ט הקדוש ז"ע, ותוכף דבריו הוא: שיש שני מיני בחינות בטובות הש"ת אל האדם, יש שבאה אל האדם טובה פשוטה, ונגלית לעיני כל שהוא טובה, ויש שהטובה באה מכוסה, היינו שלפי הנראה הוא רעה לו להאדם, ובכוא אל האדם קושי בענין פרנסה ומקרה הנראה רע (אבל באמת הוא לטובה, רק בעיני נראה רעה), ישוב בתשובה ויתודה ויתחזק בבטחון, ועל ידי זה יזכה

בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה וכו', תורה מה תהא עליה וכו', אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים, ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן וכו', אמר אב"י הרבה עשו כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידו, עיי"ש. נמצא דרשב"י היה לו אמונה גדולה בה', שאף שאינו עושה שום השתדלות יעזור לו הש"ת, אמנם אמרו שם בגמרא 'הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם', והטעם מחמת שלא היה להם אמונה גדולה כמהו.

ובזה מבאר מה שמצינו במדרכי הצדיק שצוה לאסתר להגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה (אסתר ה, ח), שבודאי מדרכי הצדיק בטח בה' ולא הוצרך להשתדלות אצל המלך, אבל כיון שההצלה לא היתה בשבילו לבד, רק לבני ישראל עמו, והם לא השיגו בחינת בטחון באופן נעלה כזה, על כן בשבילם הוצרכו ג"כ להשתדלות, וכדמרגלי בפומיה דאינשי 'בטחון דארף מען האבן פאר זיך, און נישט אויף יענענעם' חשבון'.
וכן מה שמצינו ביעקב אבינו מוכחר האבות, שעשה ג"כ פעולה של השתדלות אצל עשו במנחה ההולכת לפניו, שזה היה גם כן עבור בניו, שבודאי היה לו בטחון לעצמו, אבל מחמת בניו שאולי אין להם בטחון כמותו, הוכרח לעשות השתדלות.

ג"כ וכו'. מבואר מכאן, דמי שאינו מאמין בה, איהו דאפסיד אנפשיה, דכפי הבטחון בה' נמשכים הניסים והנפלאות מאת הקב"ה.

שתתהפך מידת הדין לרחמים, ותתגלה לו טובה וישועה גדולה ועצומה.

הפרנסה תלוי כפי המעשים

חובת ההשתדלות מדרכי הבטחון

'אבער בטחון מיינט נאכנישט אז מען דארף זיין א ליידגייער, אין ווארטן אז דער אויכישטער זאל אריין ווארפען פון פענסטער א מאלפע' (מאנק"י בלע"ז) (מידת הבטחון אין משמעותו, להתהלך ריקם בלי לעשות כלום, ולהמתין שהקב"ה יזרוק דרך החלון קוף, כמעשה הידוע ביהודי שעבד אצל הפריץ, ופעם אחת אמר לו הפריץ: נכון שאם לא הייתי מפרנס אותך הייתה גווע ברעק? אמר לו היהודי: יש אלוקים הזן ומפרנס לכול, ויש לו הרכה שליחים! ומיד חרה לפריץ ופיטר את היהודי ממשרתו, וזה היה לפני פסח, והיהודי היה עני ולא היה לו צרכי פסח, ולפריץ היה קוף, ופעם נכנס לאוצר המטבעות עם הקוף, וכדק וצחצה בפיו את המטבעות, וכשהפריץ יצא, עשה הקוף מה שהפריץ עשה, וגם הכניס מטבעות בפיו ובלע אותם ונחנק, וכשבא הפריץ וראה את הקוף מת, והפריץ לא ידע כלום שבטנו של הקוף מלא וגדוש במטבעות זהב, צווה למשרתו שיזרוק את הקוף המת ליהודי שפיטר, וכאשר זרק המשרת את הקוף לתוך חלון ביתו של היהודי, נקרעה בטנו, והיהודי המבוהל שמע קול רעש, ובא וראה פגר של קוף ומטבעות זהב בתוך בטנו, וכך

בספר טעמי המנהגים (עמוד תקל"ה) הביא בשם הרה"ק מקאסוב זי"ע שראה לאדם אחד שלמד את המשנה (קידושין ד, יד) ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות, והן מתפרנסין שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני, אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא 'שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי', ובכה מאוד בתיבות 'וקפחתי את פרנסתי', אמר לו: **אינך יודע המקום הנכון שצריך אתה לבכות**, היה לך לבכות כשאמרת 'הרעותי את מעשי', ואז ממילא היה הקב"ה בעל הרחמים ממלא בקשתך ונותן לך פרנסה.

כפי הבטחון נמשכים הניסים

בספר תולדות מנחם (עמוד צח) מובא בשם הגה"צ רבי נחום מהוראדנא זצוק"ל, וז"ל: בטח נודע לך פירוש הרמב"ם ז"ל על הפסוק (שמות ג, יד) אהיה אשר אהיה, שפירושו הפשוט הוא, כי הקב"ה אמר למשה עבדו 'אהיה' לכל איש, כאשר 'אהיה' חקוק בלבנו, אם האיש הוא מאמין ובוטח כי באמת ובתמים כי הטבע הוא בידי, ואוכל לעשות נסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע, אעשה עמו נסים ונפלאות ולא אעזבהו כו', ובעת צרה אענהו, אך האיש אשר לא יאמין ויבטח כי אעזבהו

העצלה והרישול, ויוחלש כוחו מלקבל העזר והתשועה האלוקית.

בענין זה כתב בספר אזור אליהו לפרש דברי המדרש הנ"ל, אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהבים ושמי כזב, שעל ידי שאמר לשר המשקים כי אם זכרתי והזכרתי, נתוספו לו ב' שנים. ומקשה שהמדרש אין לו פירוש, דבתחלה משמע להדיא שיוסף היה לו בטחון בה', שהרי דרש 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף', ומסיים שלא בטח בה' רק תלה יתנו בשר המשקים.

ומקדים בדברי הבעש"ט הקדוש זי"ע לפרש הפסוק (ירמיה יז, ז) ברוך הגבר אשר שם ה' מבטחו והיה ה' מבטחו, דהנה ידוע הגם שהקב"ה ממציא לכל אדם מזונותיו, עכ"ז צריך לעשות איזה סיבה, שיבטח בה' שע"י סיבה זאת יתן לו הקב"ה את פרנסתו, רק שצריך להאמין שהסיבה הוא מאת ה', וזהו הפירוש 'ברוך הגבר אשר שם ה' מבטחו', היינו שגם הסיבה הוא מאת ה'. וכן פירש הרמב"ן ז"ל בספר האמונה והבטחון על הפסוק (תהלים לו, ג) בטח בה' ועשה טוב שכון ארץ ורעה אמונה, דהיינו שלא יאמר כיון שיבטח בה', אין צריך לעשות שום סיבה, לכך מזהיר לנו הפסוק 'שכון ארץ' דהיינו שיעשה איזה סיבה, עי"ש.

ולפי זה מבאר לנו, דבוראי לא חטא יוסף הצדיק כמה שעשה את שר המשקים להסיבה אשר ממנו תבוא

היה לו צרכי פסח בהרחבה, ואח"כ בליל הסדר הלך הפריץ לראות אם יש להיהודי צרכי החג, וראה שיש לו כל טוב, ושאלו: מהיכן?! וסיפר לו היהודי שזרקו לו קוף עם מטבעות לתוך ביתו, אמר לו הפריץ: עכשיו כבר אני מודה שה' זן ומפרנס (לכל).

ואדרבא ההשתדלות הוא יסוד גדול למידת הבטחון, כמו שדרשו בספרי (פרשת ראה פיסא ע) וברכך ה' אלקיך (דברים טו, יח) יכול בטל, תלמוד לומר 'בכל אשר תעשה'.

וכן כתב הרשב"א ז"ל בספר מנחת קנאות (מכתב ג) וז"ל: ואפילו החסיד שבחסידים, אין לו רשות לעשות מלאכתו דרך בטחון, רק בדרכו של עולם וכו', ואין זה ממעט בטחון, אדרבה אסור לסמוך על הגם.

וכיוצא בזה כתב בספר עקידת יצחק (פרשת וישלח שער כו) ומי לנו גדול ומשוח מלך ואהוב לאלוקיו כדוד אדונינו, אשר היה מובטח מפי נביא נאמן לה' ולכל ישראל, ועם כל זה לא סר מהשתדל בכל מאמצי כוחו להנצל מקף כל אויבו ומקף שאול, ולא סמך על הבטחותיו, כי דוד המלך ע"ה ידע כי ישועת השי"ת והבטחותיו, לא יחולו רק על ראש המשלים את חוקו, בפעולותיו האנושיות ככל אשר תספיק שכלו, וכאשר יחסר ממנו, כבר יפול בו מום

הבטחון היא העיקר להכנת הפרנסה, ועל זה דרשו חז"ל (בראשית רבה צב, ד) אין 'והכין' אלא שבת, דבפרט להכנת שבת צריך מדת הבטחון, כמו שאמרו (זוה"ק רע"מ עקב רעג, א) לוו עלי ואני פורע וכו'. והנה מדת הבטחון היא יוסף, כנודע אומרם ז"ל (בראשית רבה פט, ג) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו (תהלים מ, ה) זה יוסף, וזהו שהמשיך 'כי אתי יאכלו האנשים', פי' 'כי אתי', היינו במדת הבטחון, 'יאכלו האנשים', היינו שיזכה לשפע פרנסה.

חנוכה עת רצון לבטחון ולהמשיך נסים מעל הטבע

הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע אמר רמו נאה בפסוק (תהלים קיב, ז - ח) נכוין לבו בטוח בהויה, סמוך, סופי תיבות חנוכה. דבימי חנוכה הזמן מסוגל להתעורר בבטחון בה'.

והאמרי אמת (לחנוכה שנת תרצ) כתב בזה, דאיתא במדרש (דברים רבה ה, ט) כל מי שבוטח בהקב"ה זוכה להיות כיוצא בו, מנין שנאמר (ירמיה יז, ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, הכוונה שבא לעולם נסים למעלה מהטבע, על ידי שמאמין שהכל הוא מהקב"ה.

אין דבר בעולם ללא תכלית

בספר אונים לתורה מעתיק מעשה ששמע מהגרי"ז מבריסק זצוק"ל, בשם אביו הגאון ר' חיים מבריסק זצוק"ל, ששמע

ישועתו, שאין בזה שום חסרון, ואדרבא האדם חייב לעשות איזה 'סיבה', ובודאי הסיבה הוא ג"כ מאת ה' על ידי החלום, אלא שטעותו של יוסף היה שאין ראוי לעשות הסיבה על ידי אדם רשע, ובודאי שיוסף ידע שאין לבחור ברשע, אכן מבואר בשם האר"י הק' ז"ל שהיה סבור ששר המשקים הוא מקליפת נוגה (מעורב טוב ורע) ונכנס לקדושה, ועל כן תלה הסיבה בו, אבל באמת לא כן היה, רק שהיה רשע גמור.

וזוהו הפירוש בדברי המדרש, 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו', היינו שגם הסיבה הוא מאת ה', ובאמת לא פנה אל רהבים כלל, שבטח בה' בכל מאודו, ועשה הסיבה כפי שמחוייב, רק מפני שעשה הסיבה 'רהבים ושמי טוב', שטעה בזה שעשה להסיבה איש רשע, ואפילו שלא היה במכוון רק בטעות, אבל הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, ועל כן ניתוסף לו ב' שנים.

בטחון מפתח הפרנסה

בספר דברי ישראל מרמז ג"כ ענין הבטחון בפרשתינו, בפסוק (מג, טז) 'ומבוח טבח והכין כי אתי יאכלו האנשים בצהריים', שפסוק זה מרמז על מידת הבטחון, 'ומבוח טבח' אותיות 'ובוטח בטח' דהיינו מדת הבטחון, 'והכין פי' מדת הבטחון היא הכנת הפרנסה, כדאיתא במדרש (עי' ילקוט בשלח רמז רנ"ח) דמדת

אבל שר שנחשד בחטא, כל זמן שלא הוכח פשעו, אין מכניסים אותו כלל לבית האסורים, ומשאירים אותו על מעמדו, ויראו שונאיו ויבושו, שממשיך לעמוד על תפקידו ולנהל את המדינה וכל החוקים בעוז ותעצומות כל זמן שלא הוכח בכיור את אשמתו. והווי שאמר יוסף הצדיק לשר המשקים, הלא אתה שר והכניסו אותו לבית האסורים, א"כ בוודאי אתה מתמה דלפי פתרוני שתשתחרר במהרה, למה הכניסו אותך מראש לבית הסוהר, הלא אין הדרך להושיב שר בבית האסורים?! אכן התשובה הוא, 'כי' אם זכרתי, זהו נתינת טעם לסיבת ירידתו של שר המשקים לבית הסוהר, כדי שתביא להוצאתי מכאן, שהרי אני נמצא כאן בלא שום חטא ופשע, ואיש פשוט כמוני שאינו שר, אין מוציאין אותו עד שיווכח צדקתו.

והמשיך הזקן ואמר: גם כאן נשאלת שאלה זו: מה יש לאדוני המלך כאן במרחק כה רב מארמונו, ומכל הרווחה שיש לו בביתו, למה הגעת עד לכאן?! והתשובה לכך היא, שמן השמים שלחו אותך לראות בעיניך, איך עם ישראל בני בנים של יוסף - היהודי הראשון שאסרו בתפיסה, סובלים מחוקים לא ישרים, איך גוזלים אותם והורגים אותם, אדוני המלך! מן השמים ניתן לך הכח והעוז לנצח את כל עמי איירופ"א, כדי להיטיב עמנו ולתקן חוקים טובים וישרים, ולהוציאנו מן הבור הזה, מהתפיסה הגדולה שבה אנו נתונים בו.

איש מפי איש עד בעל המעשה, פעם הגיע נפוליאון לביקור בפולין, ועשו לכבודו משתה גדול עם כל הפריצים והגלחים, וכולם עמדו ושבחו את הקיסר, באמצע הסעודה הפסיק אותם נפוליאון, ושאל: למה לא הביאו גם יהודי אחד לייצג את עמו?! מיד יצאו לחפש אחרי יהודי, לאחר כמה דקות חזרו ובידם רב אחד זקן, שהוא היה היהודי היחיד בכל הסביבה, היהודי נכנס באימה ופחד ממה שיעוללו לו, ונפוליאון ציווה עליו לישא דברים, אמר לו הרב: אני איני רגיל בדרשות לכבוד המלכות, אני יודע רק לדבר בדברי תורה! אמר לו נפוליאון: אשמע מה שבפיך, שכבר שבעתי והותרתי מדברי החנופה הרבים שנאמרו כאן על ידי הגלחים והפריצים!

הזקן פתח ואמר: בתורתנו מצינו כאשר יוסף הצדיק ישב בבית האסורים, אמר לשר המשקים (בראשית מ, יד) 'כי' אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה וגו', וצריך להבין ביאורו של תיבת 'כי' שמשמע נתינת טעם על מה שאמר מקודם, והרי אין כאן נתינת טעם, אלא בקשה חדשה, שאחרי שישחררו אותו יזכירו לפני פרעה.

ופירש הדבר כך: דהנה יוסף פתר לשר המשקים את חלמונו, ואמר לו: הנה אדם פשוט שנחשד בחטא להמלך, מיד מכניסים אותו לבית הסוהר עד שיתבררו הדברים, וכל זמן שלא הוכח שלא חטא משאירים אותו בבית האסורים,

וַיִּשְׁלַח פְּרָעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וַיִּגְלַח וַיַּחְלֵף שְׂמֹלֹתָיו וַיָּבֵא אֶל פְּרָעָה (מא, ד).

הלך בבטחון אל פרעה

ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר (האבני נור) זצלה"ה שלכן תפלה נקראת 'קשת', דכמו הקשת כל כמה שנמתחה לאחור ביותר, כך מורה החצים לפנים ביותר, כך התפילה, באותה מדה שהוא מיצר ונכנע. כך היא עולה למעלה למעלה, עב"ד.

ומוסיף בעניני דיומא, לקשר דבר זה לימי תנוכה: וכן מלחמת החשמונאים עם היוונים נקראת בכתוב 'קשת', כמו שנאמר (זכריה מ, יג) כי דרכתי לי יהודה 'קשת', כי אז היו בתכלית השפלות והצרה עד שהתפרצו כחץ מקשת, ומסרו נפשם על קידוש השם, ע"כ זכו נמי למדריוגה גבוהה מאד, כמו שנראה ממנין ימי תנוכה שהם 'שמונה', שמורה המספר שהוא על הטבע, וכן הנם נעשה בשמן ששורשו בחכמה, וע"כ מקום ששמן זית מצוי חכמה מצויה בהם.

בספר אנרא דכלה מודקק בענין הריצה והגילוח, איני יודע מה מלמדנו? ונראה דמשמיענו צדקתו של יוסף, איך היה לבו נכון בטוח בה', כי פרעה שלח לקרוא את יוסף, וכבר ידעת כי 'קריאה' הוא לשון חבה, דהיינו שפרעה ציוה לקרוא אותו בדרך כבוד, אבל המשרתים הרשעים 'וירצוהו מן הבור' דרך כפייה, ורחקו בו: רויץ נא מהרה אל פרעה! ויוסף היה יכול להבין מזה, בדודאי מביאים אותו לרון לפני פרעה על דבר העלילה אשר הושת עליו, דאפשר שסיפר אדונו את כל הענין לפני פרעה, ואולי ישפטו אותו עכשיו ויענשו אותו, ועם כל זה דחק את עצמו 'ויגלח ויחלף את שמלותיו' כי היה בטוח בנפלאותיו ית'.

כפי הכנעתו כך עלה למעלה

לאחוז בהרהור תשובה לבוא לתשובה שלימה

בספר אמרי נועם כתב לרמז בפסוק זה על פי מאמרם ז"ל (עיין בוהר ח"ג דף קכו, א ועיין חגיגה טו, א) בת קול יוצאת מהר חורב שובו בנים שובבים, ואיתא בתולדות יעקב יוסף (פרשת אמור אות יא) בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע, דהבת קול הוא הרהורי תשובה הבאים לאדם מאת הבורא ב"ה,

בספר שם משמואל (שנת תרע"ה) מודקק על אומרו 'וירצוהו מן הבור', ויש להתבונן מאי אשמעינן בהא 'וירצוהו מן הבור', שהרי שם היה נתון ובודאי משם ריצוהו. ונראה לפרש מפני ששפלותו היתה בדיוטא התחתונה, והיה נכנע מאד, זה גרם לו לעלות לגדולה כ"כ, ועומק רום לפי עומק תחת (כפי עומק השפלות למטה, כך מתעלה, כבחינת מאשפות ידים אכיון), וכענין

הקליפות בכח עזר הבורא ב"ה, אמנם אח"כ צריך האדם לבוא לתשובה בפועל ממש, וזהו 'יגלח', היינו שצריך להעביר התאוות שהם נקראים שערות, 'יחלף שמלותיו' על דרך שאמרו ז"ל (כתובות מו, א) 'ופרשו השמלה נגד זקני העיר', דברים המחוררין וברורים כשמלה, הרי שדבר ברור ואמיתות מכונה בשם 'שמלה', וקודם שבא אדם לתשובה נדמה לו על תאוות עולם הזה שזהו האמת ותכלית האדם, אבל בבוא אדם לתשובה אז נתחלף לו האמת, ונתוודע לו האמת לאמיתה לילך בדרך הטוב, ואז 'ויבא אל פרעה', היינו כי בא לתשובה מצד בחירתו ופועל מעשיו.

למען לעוררו מעומק הקליפות, וצריך האדם להבין זה ולאחוז בהם, אחזתיו ולא ארפנו, בכדי שיבוא אח"כ לתשובה גמורה מצד בחירתו. ואינא במקובלים (בתולדות יעקב יוסף פרשת בשלה אות ב) שפרעה רומז על עולם התשובה, כי משם אתפרעו ואתגליאו כל בוצינין ונהורין, עיי"ש.

וזהו 'וישלח פרעה ויקרא את יוסף', היינו עולם התשובה קורא בקול לכל אחד מישראל, כי כולם נקראים בשם יוסף על דרך הכתוב (תהלים עו, טו) בני יעקב ויוסף סלה, וקורא אליו שובו בנים, בכדי 'יוריצהו מן הבור', היינו מזה נתעלה מעומק

וַיֹּאמֶר פְּרַעְהָ אֶל עַבְדּוֹ הַנְּמָצָא כֹּה־אֵישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ (מא, לח).

רוח אלקים ב'ו סופי תיבות חמו"ר, דאם ישים עצמו כחמור למשא, ויחשיב עצמו כחמור, ויהיה נבזה בעיניו, תשרה בו רוח אלקים.

המחשיב עצמו כחמור זוכה לרוח אלקים

החיד"א ז"ל בנחל קדומים כתב, אשר

וַיֵּשֶׁא מִשָּׂאת מֵאֵת פָּנָיו אֱלֹהִים וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשָּׂאת כָּל־חַמֶּשׁ יָדוֹת וַיֵּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ (מג, לד).

בסעודה, ואחד מהאנשים החשובים ישב אצלו, והביאו לפניו בקבוק יין מחסיד

בספר דברי יחזקאל מובא, שפעם אחת ישב הרה"ק משינאווא ז"ע

ועכשיו שתה. והוא פלא מאד, בשלמא יוסף שתה שראה את אחיו בביתו ושמה, אבל אצלם מה שמחה היום מיומים, ומה ראו לשתות היום, הלא הם לא ידעו שיוסף יושב לידם?! אלא בודאי השכמים הקדושים לא אכלו ולא שתו מעולם, רק מה שידיהם נתנו מעצמם לתוך פיהם, וידיהם לא עשו רק מה שהוא לעבודת הבורא, וידיהם לא הושיטו את עצמם ליקח דבר שיש עליו שאלה, ועתה 'האט זיך געלאזט טרינקען, האבן זיי געטרינקען' (הידים נתנו להם לשתות על כן שתו)!

ובנה התכוון לרמוז לו התשובה על שאלתו, דבאמת לא ידע שיש שאלה על היין, רק ידיו לא משכו אותו ליקח היין, על כן לא שתה.

אחד, ומזגו לשניהם כוסות, והרה"ק משינאווא ישב תפוס ברעיונותיו ועסק בשיחותיו, ואל הכוס לא שלח ידו, והשני כאשר ראה שהרה"ק תפוס ברעיונותיו, ויצמא לשתות ושתה כוסו, ובין כך וכך בא בעל היין בבהלה, וסיפר: שבנו החליף ולא הביא היין שאמר לו, וזה היין אין כדאי להרה"ק לשתותו! ונתקיים בו המקרא (משלי יב, כא) לא יאונה לצדיק כל און, והאיש החשוב נצטער מאד, והתרעם על הרה"ק ושאלו: למה לא אמר גם לו שלא ישתה?! ענה לו הרה"ק: לא נביא אני!

והוסיף הרה"ק משינאווא ואמר לו פירוש הפסוק הנאמר בבני יעקב בפרשת מקץ, 'וישתו וישכרו עמו', ופירש"י מיום שמכרוהו לא שתו יין, ואף הוא לא שתה,

קופת "דרך אמונה"

להפי פדכי - מזון ישעי

ע"ש רבותינו הק'

רבי פדכי פנדבורנא זי"ע-רבי ישעי' פקדעסטיד זי"ע
בנשיאות הרה"צ רבי פאיד איהלפר הונגרים שליט"א

בס"ד

לשובע ולא לרזון

בשורה משמחת לאחינו בני ישראל תושבי ארץ הקודש ה' עליהם יחיה
אי"ה מדי שבוע בשבוע ביום שישי ערב שבת קודש תתקיים מכירה מסובסדת של

"היימישע חלות ורוגלעך"

במחירים מוזלים במיוחד (פחות מחצי מחיר)

המכירה מוגבלת

עד 4 חלות, ועד 3 קופסאות של חצי ק"ג רוגלעך - לכל משפחה

המכירה תתקיים אי"ה במקומות כדלהלן:

ירושלים: ברחבה לפני ביהמ"ד הגדול קרעטשניף רח' אבינועם ילין 5,
משעה 9:00 בבוקר עד שעה 10:00 (או עד גמר המלאי).

בני ברק: ברחבה לפני ביהמ"ד קרעטשניף רח' השל"ה 16, משעה 9:00
בבוקר עד שעה 10:00 (או עד גמר המלאי).

בית שמש: ברח' רבי יהושע פינת רבי יהודה הנשיא (מאחורי הגינה),
משעה 7:00 בבוקר עד שעה 8:00 בבוקר (או עד גמר המלאי).

"חדש" בית שמש (נקודה ב): רח' ריב"ל 14 ליד השטיבלך של קהל
חרדים-סאבאוויטש, משעה 8:30 עד 10:00 (או עד גמר המלאי).

טבריה: בביהמ"ד צאנז מול רח' שפע חיים 15, משעה 9:00 בבוקר עד
שעה 10:00 (או עד גמר המלאי).

טבריה (נקודה ב): שיכון ד' בשוק חן, משעה 11:00 עד שעה 12:00 (או עד
גמר המלאי).

דדרכט "אכאלו ענויט וישלדו"

הנהלת הקופה

קופת "דרך אמונה"

להפי פדכי - פזון ישעי

ע"ש רבותינו הק'

רבי פדכי פנדבורנא זי"ע-רבי ישעי' פקדעסטיד זי"ע
בנשיאות הרה"צ רבי פאיד איהפד רזונגים שליט"א

בס"ד

הזדעה חשזבה

תל"ת שזכינו להוסיף בתקופה האחרונה חלוקה גדולה מדי שבת בשבתו לתושבי ארץ הקודש
בנוסף לחלוקת חלות ומזונות חונם אין כסף מדי שבת בשבתו
לאלמנות ויתומים עד לפתח ביתם זה כמה שנים
הוספנו חלוקה של אלפי חלות ומזונות במחירים מוזלים בדרך כבוד,
למשפחות נזקקות וברוכות ילדים בעיה"ק ירושלים, בית שמש, בני ברק, טבריא, יצ"ו

וגם לרבות חלוקה מיוחדת

במחיר מוזל מאוד בדרך כבוד למשפחות נזקקות

בכל יום שלישי בעיר בית שמש

1000 ככרות לחם, חמאה, חלב, ביצים 3000 יוגערט'ס ולעבען
לזכות "הושע בן בארי" המקובל כמסוגל לישועות גדולות

אפשר לרכוש זכות סעודת הושע בן בארי

בסך 100 דולר

מזן החפץ חיים זי"ע אמר:

חלוקת י"ח חלות לעניים, וכל שכן לאלמנות ויתומים,

מסוגל לישועות גלויים, בדוק ומנוסה!

זכות סגולת ח"י חלות

\$72

זכות חלות ומזונות למשפחת אלמנה ויתומים

\$18

הרוצה ליטול חלק במצוה נשגבה זו בקרעדיט קארד
יכול להתקשר 24 שעות ביממה על "מתן בסתר" סיסטעם

בארה"ב - 845-286-1007 בענגלאנד - 020-8124-7800

דער הייליגער חיד"א זאגט: אז ווער עס געט כרויט פאר ארמע לייט,
איז כאילו ער האט מקריב געווען אלע קרבנות אויף דעם מזבח!